

Михайло Подоляк,кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
української та іноземних мов імені Якіма Яреми,

Львівський національний університет

ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького,

вул. Пекарська, 50, м. Львів, Україна,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1482-488X>

ResearcherID: J-1773-2017

Scopus Author ID: 57465191600

Web of Science ResearcherID: AAH-9055-2020

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИКИ «ПЕРЕВЕРНУТОГО КЛАСУ» В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Навчальний процес в університеті XXI століття передбачає широке використання сучасних освітніх та інформаційно-комп'ютерних технологій. Виклики та проблеми, які виникають на сучасному етапі життя суспільства зумовлюють пришвидшений перехід на використання таких технологій. Коронавірусна епідемія, вторгнення росії в Україну змушують викладачів університетів частіше використовувати дистанційну та змішану форми навчання. «Перевернутий клас» є однією з видів змішаної форми навчання, яка передбачає використання у навчальному процесі принципів інформаційно-комп'ютерних технологій та змішаного навчання. Дослідженням «перевернутого класу» займалися багато вчених, здебільшого іноземних, у меншій мірі українських. Це зумовлено тим, що в Україні цей метод організації навчального процесу є досить новим. До дослідників «перевернутого класу» відносимо: Н. Білоусова та Т. Гордієнко, Н. Приходькіна, А. Альджарах, М. Томас, С. Ахмад, Г. Джонсон, Г. Чекінато, Г. Лі, А. Волес та інші. Основним принципом «перевернутого класу» є самостійне навчання та опанування студентами матеріалу вдома, переглядаючи відеолекції та читаючи навчальні матеріали; у класі, під час очного навчання з викладачем, учні та студенти виконують практичні вправи, лабораторні заняття, шукають спільно з викладачем відповіді на незрозумілі запитання. Мета нашого дослідження полягає в експериментальній перевірці сприйняття студентами методу «перевернутого класу» при вивченні іноземної мови за фаховим спрямуванням. Результати опитування продемонстрували зацікавленість та підвищення мотивації студентів навчатися при використанні методу «перевернутого класу». Цей метод є ефективним при вивченні іноземної мови студентами закладів вищої освіти (ЗВО). Метод «перевернутого класу» рекомендуємо використовувати з іншими навчальними методиками (кооперативне навчання, метод проектів та кейсів, CLIL) для підвищення його ефективності.

Ключові слова: навчання іноземної мови, «перевернутий клас», змішане навчання, дистанційне навчання, мовленнєвий акт.

Вступ та сучасний стан досліджуваної проблеми. Навчальний процес в університеті XXI століття передбачає широке використання сучасних освітніх та інформаційно-комп'ютерних технологій. Виклики та проблеми, які виникають на сучасному етапі життя суспільства зумовлюють пришвидшений перехід на використання таких технологій. Коронавірусна епідемія, вторгнення росії в Україну змушують викладачів університетів частіше використовувати дистанційну та змішану форми навчання. «Перевернутий клас» є однією з підвидів змішаної форми навчання, яка передбачає використання у навчальному процесі принципів інформаційно-комп'ютерних технологій та змішаного навчання.

Дослідженням «перевернутого класу» займалися багато вчених, здебільшого іноземних, у меншій мірі українських. Це зумовлено тим, що в Україні цей метод організації навчального процесу є новим. До дослідників «перевернутого класу» відносимо: Н. Білоусова та Т. Гордієнко, Н. Приходькіна, А. Альджарах, М. Томас, С. Ахмад, Г. Джонсон, Г. Чекінато, Г. Лі, А. Волес

та інші. Важливо також зазначити, що дослідження «перевернутого класу» активізувалося в світі останнім часом. Українські дослідження цієї теми, відповідно до статті Х. Понсе, М. Оліва та К. Клаудіо, входять в першу десятку серед усіх міжнародних наукових досліджень цієї тематики (Heredia Ponce, 2022). Незважаючи на численні дослідження багатьох дослідників, вважаємо недостатньо висвітленою проблематику сприйняття студентами університетів цього методу.

Мета нашого дослідження полягала в експериментальній перевірці сприйняття студентами методу «перевернутого класу» при вивченні іноземної мови за фаховим спрямуванням.

Методи дослідження. Основним завданням нашого дослідження було отримати та вивчити відгуки студентів на використання методу «перевернутого класу» при вивченні предмета "Іноземна мова за професійним спрямуванням" у Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. З цією метою ми обрали одну групу студентів (15 осіб) Факультету ветеринар-

ної медицини. Тривалість навчання з використанням цього методу була один семестр; регулярність – три пари на два тижні. В кінці навчання або семестру, ми провели опитування студентів, запитавши їхні відгуки стосовно навчального процесу з використанням методу «перевернутого класу». В нашому опитуванні ми включили чотири запитання:

1. Як ви оцінюєте метод «перевернутого класу»?
2. Які переваги чи недоліки цього методу ви можете назвати?
3. Чи хотіли б ви ще раз навчатися за цим методом?
4. Які вдосконалення ви б впровадили в цей метод навчання?

Результати опитування представлені у таблиці 1.

Пояснення граматичних правил відбувалося з використанням платформи Ютуб. Варто зазначити, що ми дали студентам самостійно обрати відеопояснення; на додачу ми забезпечили студентів власним текстовим поясненням; також були визначені робочі години, відповідно до яких ми давали онлайн роз'яснення студентам незрозумілих їм речей. Невідомі слова студенти вивчали також вдома, переглядаючи відеолекції, вивчаючи слова на картинках. Варто також зазначити, що самостійний пошук відеопояснень граматичних правил в Інтернеті є важливим аспектом вдосконалення студентами навичок пошуку інформації та її оцінювання.

Під час очних занять студенти разом виконували практичні вправи та завдання, в яких містилися слова та граматичні правила презентовані студентам заздалегідь, перед заняттям. Проте варто зазначити, що перед виконанням вправ ми пояснювали коротко незрозумілі студентам речі, які вони не мали змоги зрозуміти під час роботи з навчальними матеріалами самостійно вдома. Практичні вправи під час очних занять містили в собі не лише вправи, а й творчі завдання, такі як, наприклад, зробити презентацію на обрану тему, метод кейсів та проєктів, CLIL методики та кооперативного навчання.

Обговорення. «Перевернутий клас» – це відносно новий метод навчання, який здобуває популярність у багатьох країнах світу. Одноставної думки щодо засновника цього методу немає. Деякі науковці вважають, що він був заснований Салман Ханом (засновником Академії) у 2006 році або вчителями Вудланської школи в штаті Колорадо, США Джонатаном Бергманом

та Аараном Самсом. Усі троє винахідників записували свої уроки для подальшого перегляду їх учнями вдома. У класі, під час очної форми навчання, учні виконували практичні вправи та разом з учителем шукали відповіді на незрозумілі запитання. Таким чином основним принципом «перевернутого класу» є самостійне навчання та опанування студентами матеріалом вдома, переглядаючи відеолекції та читаючи навчальні матеріали; у класі, під час очного навчання з викладачем, учні та студенти виконують практичні вправи, лабораторні заняття, шукають спільно з викладачем відповіді на незрозумілі запитання.

Поняття «перевернутого класу» дають багато науковців, тому вважаємо за доцільне розглянути основні з них. Так, Г. Чекінато пояснює «перевернутий клас» як метод навчання, в якому дидактична активність є перевернутою: очні лекції переміщують до дому, а практичні заняття в класі (Cecchinato, 2014). А. Альджазер визначає «перевернутий клас» як модель студентоцентричного навчання, яка має на меті замінити традиційне навчання активними спільними практичними завданнями, використовуючи інтернет та ІКТ для поширення відеолекцій для перегляду вдома; пізніше студенти обговорюють та опрацьовують практично матеріал спільно (AlJaser, 2017). Відповідно до дослідження Б. Харріс та ін. основну роботу у «перевернутому класі» виконує учень; вчителі стають експертами, які розвивають таланти своїх учнів (Harris, 2016).

Даючи визначення «перевернутому класу», С. Рамнанан та Л. Поунд, зазначають, що у такій моделі учні вперше знайомляться з навчальними матеріалами перед очними заняттями, читаючи чи переглядаючи відео або за допомогою інших методів, які були попередньо визначені вчителем. Враховуючи те, що учні вже отримали знання вдома, на початковому етапі, у очному класі приділяється час на діяльності, яка дозволить учням застосувати свої знання до складних проблем у середовищі, яке сприяє співпраці з однолітками та зворотному зв'язку та вказівкам від учителів (Christopher, 2017).

Ю. Альджарадех зазначає, що методика «перевернутого класу» передбачає надання викладачем студентам базових необхідних знань перед очним заняттям, що, в свою чергу, дає змогу як викладачам, так і студентам приділяти більше уваги розвитку практичних навичок мислення. Для того, щоб забезпечити успіх

Таблиця 1

Підсумкова характеристика відгуків студентів на використання методу «Перевернутий клас» при вивченні іноземної мови за професійним спрямуванням

Запитання 1	14 осіб позитивно	1 особа нейтрально
Запитання 2	Переваги: Самостійний темп навчання; Велика кількість навчальних матеріалів; Більший акцент на практичних вправах.	Недоліки: Брак комунікації з викладачем Відсутність технічних засобів та інтернету
Запитання 3	13 осіб відповіли <i>так</i>	2 осіб відповіли <i>нейтрально</i>
Запитання 4	Систематизація навчальних матеріалів; Розподіл навчальних матеріалів за рівнем знань студентів	

методу «перевернутого класу», викладачі повинні знайти баланс між трьома основними елементами: наданням навчальних матеріалів, педагогічними знаннями та інтеграцією сучасних технологій, де викладачі впроваджують технології для освітніх цілей під час занять (Aljaraideh, 2019).

Розглядаючи питання «перевернутого класу», Н. Білоусова та Т. Гордієнко зазначають, що під час цього методу навчання роль учня кардинально змінюється, який стає не «споживачем», а активним «учасником» освітнього процесу, а вчитель створює умови для здійснення пізнавальної діяльності учнів і супроводжує їх навчання. Ця технологія, за словами науковців, може також включати в себе інші педагогічні технології котрі також сприяють активізації пізнавальної діяльності учнів, спонукають до розвитку їх дослідницькі уміння та дозволяють працювати в зручний час (Білоусова, 2019).

Приходькіна Н. пояснює: «Поняття переверненого навчання спирається на такі ідеї, як активне навчання, залучення студентів до загальної діяльності, комбінована система навчання й, звичайно, підкаст. Цінність перевернених класів у можливості використовувати навчальний час для групових занять, де студенти можуть обговорити зміст лекцій, перевірити свої знання та взаємодіяти один з одним у практичній. Під час навчання виконувати роль викладача – виступати тренером або консультантом, заохочуючи студентів на самостійні дослідження й спільну роботу» (Приходькіна, 2014).

Важливо зазначити, що деякі дослідники основують принципи перевернутого навчання та таксономії Блума та конструктивістській теорії. Так, І. Альнабі зазначає, що метод «перевернутого класу» тісно пов'язаний з таксономією Блума, оскільки передача інформації, яка є основним компонентом навчання, здійснюється самостійно учнями поза класом, а засвоєння інформації вимагає від учнів критичного мислення, аналізу, синтезу та міркування.

«Перевернутий клас» є різновидом змішаного навчання, оскільки він передбачає організацію дистанційного та очного навчання. «Перевернутий клас» логічно виходить від таких методик навчання як дистанційне та змішане навчання, навчання з використанням ІКТ та МВОК, навчання через платформи Мудл та Канвас, Ютуб та смартфонів. У нашому дослідженні ми використовували «перевернутий клас» у поєднанні з цими методиками. Використання вищезгаданих методик у поєднанні з методом «перевернутого класу» може дати позитивний навчальний ефект. Зокрема це підтверджується відгуками опитаних нами студентів, серед яких більшість (13 осіб) зазначили, що вони охоче навчалися за допомогою методу «перевернутого класу», ще двоє були нейтральними у відповіді.

Оскільки вже було зазначено, що метод «перевернутого класу» є студентоцентрованим, таким чином можемо визначити, що весь навчальний процес будуватиметься на задоволенні інтересів та потреб сту-

дентів. Студенти в цьому методі є головними дійовими особами, які самостійно визначають темп та засоби навчання, методи самостійного навчання тощо. М. Фарах та А. Кавасмех підкреслюють, що перевернутий метод навчання є студентоцентричним, під час якого студенти самі організують своє навчання (Farrah, 2018). Також Ю. Альджарадех зазначає, що метод «перевернутого класу» задовольняє індивідуальні потреби студентів та нівелює різницю у знаннях поміж ними (Aljaraideh, 2019).

Подібні твердження знаходимо в багатьох дослідників. Зокрема А. Басаль зазначає, що метод «перевернутого класу» є персоніфікованим навчанням, орієнтованим на учня. Таким чином кожний учень самостійно визначає темп власного навчання та бере активну участь у навчальних заходах (Başal, 2015). З. Заїнудін та М. Аттаран зазначають, що у «перевернутому класі» учні мають більше контролю над часом та місцем, де вони можуть вивчати теоретичний зміст; вони також можуть контролювати швидкість відеозапису з можливістю повторювати її багато разів в разі необхідності (Attaran, 2015). Подібне твердження знаходимо в статті Ф. Жанг, який підкреслює можливість студентів більше та краще контролювати власне навчання (Zhang, 2017). Описуючи застосування методики «перевернутого класу», Х. Понса, М. Оліва та К. Клаудіо окреслює роль студента як відповідального за власний навчальний процес за посередництва викладача. Студент, за словами дослідників, є активним учасником власного навчання та має бути автономним у своїй діяльності (Heredia Ponce, 2022). Н. Білоусова та Т. Гордієнко характеризують учня в методі «перевернутого класу» як активного учасника, який несе відповідальність за власне навчання, взаємодіє з усіма учасниками навчального процесу та отримує знання осмислено (Білоусова, 2019).

Іншим важливим учасником методу «перевернутого класу» є викладач. Більшість дослідників «перевернутого класу» зазначають, що викладач виступає в ролі фасилітатора, спостерігача або інструктора, який мінімально, за необхідності, втручається в навчальний процес студентів. Він повинен таким чином організувати навчальний процес, який дозволить учням бути активними учасниками навчання. Окрім цього викладач зобов'язаний створити та керувати навчальними матеріалами таким чином, щоб студент мав змогу якнайкраще зрозуміти матеріал. Під час очного заняття викладач має мотивувати студентів виконувати практичні завдання, які ґрунтуються на здобутих вдома теоретичних знаннях, обговорювати незрозумілі питання та давати відповіді на запитання. Окрім цього викладач, за необхідності, може додатково пояснити студентам теоретичний матеріал, якщо вони його погано зрозуміли.

Розглянемо детальніше роль викладача у процесі навчання з використанням методу «перевернутого класу». Н. Приходькіна визначає роль викладача у конструюванні навчальної ситуації та формуванні

у студентів відповідальності за навчання (Приходькіна, 2014). Вчитель за Н. Білоусова та Т. Гордієнко у методі «перевернутого класу» виступає консультантом, тренером, який слідкує за дотриманням дисципліни та перевіряє знання на уроці (Білоусова, 2019). А. Басаль, Х. Нго та М. Юнус, М. Фоен та С. Сенгері окреслюють роль вчителя як фасилітатора та спостерігача, який сприяє активності учнів у навчанні та допомагає вирішувати незрозумілі теми та питання при навчанні вдома (Başal, 2015; Ngo, 2021; Phoeun, 2021). Подібне знаходимо в дослідженні М. Фарах та А. Кавасмех, які стверджують, що викладач у методі «перевернутого класу» дає вказівки студентам, визначає зміст навчання, планує домашнє завдання та забезпечує комфортне навчальне місце під час очного навчання (Farrah, 2018). Х. Понса, М. Оліва та К. Клаудіо описують викладача як посередника між знаннями та практичними навичками. Знання, за дослідниками, має бути підкріплене соціалізацією та спільним навчанням, а викладач має перетворити очне заняття на простір для взаємодії (Heredia Ponce, 2022). Ю. Альджарадех визначає роль викладача у перевернутому навчанні як інструктора, що базується на керівництві та організації навчальної діяльності та отриманні практичних навичок (Aljaraideh, 2019).

Окрім учасників методу «перевернутого класу», важливим елементом також є навчальні матеріали, їх презентація студентам та організаційні моменти їх розміщення. С. Ахмад зазначає, що у методі «перевернутого класу» є два компоненти: пряме навчання з використанням відео лекцій поза класом та активне очне навчання в класі (Zakareya, 2016).

Багато науковців вважають, що навчальні матеріали, які студенти мають переглядати вдома самостійно, мають бути лише у формі відеолекцій. Таким чином, ще від початку утворення цього методу вважалося, що відео є єдиним методом презентації навчальних матеріалів. На нашу думку це неповне твердження, оскільки студентам важливо не лише дивитися відеолекції, а й читати навчальні матеріали; різні люди по-різному краще засвоюють інформацію. В нашому дослідженні ми використовували різні форми представлення навчальних матеріалів. Подібне знаходимо у дослідженні К. Рамнана та Л. Паунд зазначається, що навчальні матеріали для вивчення вдома не повинні обмежуватися лише відеолекціями (Christopher, 2017). Варто зазначити, що С. Ахмад також зазначає, що матеріали «перевернутого класу» не повинні обмежуватися лише відеолекціями. Важливою складовою є також і час очного навчання. Окрім цього дослідник акцентує увагу також і на навчальній співпраці у групах в межах класу (Zakareya, 2016). Також Я. Ду зазначає, що навчальні матеріали можуть включати в себе лекції з масових відкритих онлайн курсів та Мікролекції (Du, 2018).

Беручи до уваги організацію освітнього процесу з використанням методу «перевернутого класу», зазначимо, що найефективніше розміщувати навчальні

матеріали на хмарних сховищах або у системі управління навчанням (наявні станом на 2024 рік практично в кожному ЗВО). Таким чином можна розміщувати власні відеолекції і ті, які знаходяться у відкритому доступі в інтернеті; навчальні матеріали в друкованому варіанті (текст у PDF або MS Word). Окрім цього досить ефективно створювати інтерактивні вправи вже у відеолекціях зі запитаннями, які стосуються щойно прослуханого матеріалу. Використовувати для цього можна різноманітні онлайн сервіси або програми.

Визначивши складові елементи методу «перевернутого класу», викладач, студент та навчальні матеріали, важливо тепер розглянути процедуру використання «перевернутого класу». Найпершим кроком є формування відповідних навчальних матеріалів викладачем, створення інтерактивних вправ для закріплення здобутих знань, монтування та створення відеопрезентацій. Відеопрезентації мають бути короткими, до 15 хвилин з чіткими поясненнями та прикладами. Подібне знаходимо в дослідженні впливу «перевернутого класу» на вивчення іноземної мови М. Аттаран та З. Зайнудін, де науковці зазначають, що відео мають бути цікавими та інтерактивними (Attaran, 2015). Також А. Базаль підкреслює, що відеолекції мають бути з анімацією, цікавими та містити в собі запитання та завдання, які заохочуватимуть студентів до навчання (Başal, 2015). Опитавши студентів після використання «перевернутого класу» при вивченні іноземної мови, І. Альнаабі наголошує, що важливо включати багато прикладів та картинок з новими словами у відеолекції, а також спростувати мову для слабших (Al-Naabi, 2020).

Н. Білоусова та Т. Гордієнко наголошують на широкому використанні ІКТ технологій у «перевернутому класі», інтерактивних методів навчання, авторських електронних матеріалів. Важливо також оцінювати студентів під час практичної роботи та встановлювати конкретних термінів виконання завдань учнями (Білоусова, 2019). Подібне твердження знаходимо і в дослідженні Н. Приходькіної, в якому дослідниця пропонує використовувати систему управління навчанням Moodle у використанні методу «перевернутого класу» (Приходькіна, 2014). В свою чергу ми старалися максимально використовувати ІКТ та Moodle у навчальному процесі.

Наступним кроком є завантаження цих навчальних матеріалів у логічній послідовності на хмарні сховища або у систему керування навчанням (Moodle, Canvas). Далі викладач надає доступ студентам до цих файлів і задає завдання переглянути навчальні матеріали та вивчити їх. На цьому етапі важливо тримати контакти зі студентами, оскільки в них можуть виникати запитання стосовно певних незрозумілих моментів. Вивчивши теоретичні матеріали через інтернет вдома, студенти приходять на очні заняття та виконують різноманітні практичні вправи на закріплення знань. На цьому етапі важливо з боку викладача розробити такі вправи, які не лише б зацікавили та мотивували студентів, а й сприяли їхній соціалізації та кооперації

всередині групи. Також Н. Білоусова та Т. Гордієнко описують алгоритм використання методу «перевернутого класу», за яким спочатку викладач створює відеоуроки та розсилає їх учням, які вдома переглядають та виконують онлайн завдання; у класі відбувається опитування, оцінювання та виконання вправ (Білоусова, 2019).

Важливо зазначити, що використання методу «перевернутого класу» є досить ефективним. Чимало науковців в Україні та закордонних експериментально довели ефективність використання цього методу при вивченні іноземної мови. С. Ахмад виділяє такі переваги «перевернутого класу» перед традиційним методом навчання: час у класі можна використовувати з більшою ефективністю для навчання; розвиток креативності у студентів; взаємодія між студентами (Zakareya, 2016). Л. Бірова зазначає, що метод «перевернутого класу» при вивченні іноземної мови мав позитивний ефект на навчальний процес студентів (Birová, 2019). Х. Понс, М. Оліва та К. Клаудіо відмічають підвищення мотивації у студентів при використанні методу «перевернутого класу». Також дослідники підкреслюють підвищення навичок спілкування іноземною мовою, читання та писання, вдосконалення знань з граматики, розвиток критичного мислення (Heredia Ponce, 2022).

Н. Білоусова та Т. Гордієнко серед переваг методу «перевернутого класу» зазначають: легкий доступ учнів до навчальних матеріалів, комунікація між студентами та викладачем, командна робота, особистісний розвиток учнів, використання сучасних ІКТ та програмного забезпечення у навчальному процесі (Білоусова, 2019). Подібне знаходимо в дослідженні Н. Приходькіної, яка до цього списку переваг ще додає: підвищення мотивації та навчальної активності студентів (Приходькіна, 2014).

Г. Лі та А. Волес експериментально довели кращу ефективність використання методу «перевернутого класу» аніж традиційного навчання. Також дослідники зазначають, що студенти у «перевернутому класі» були більше залучені у навчальному процесі аніж в традиційному класі та краще розуміли зміст навчальних матеріалів (Lee, 2017). М. Фоен та С. Сенгері також наголошують на ефективності методу «перевернутого класу» при вивченні іноземної мови, особливо позитивним був вплив на розвиток усного мовлення, граматики та збільшення словникового запасу (Phoeun, 2021). Подібні позитивні результати у засвоєнні граматики та розвитку усного мовлення знаходимо також і в дослідженні І. Альнаабі (Al-Naabi, 2020).

Ф. Жанг експериментально підтвердив ефективність «перевернутого класу» при вивченні іноземної мови у поєднанні з використанням мікролекцій. Дослідник відмічає такі переваги цього методу: покращення взаємодії учень-вчитель, вдосконалення самостійного навчання учнів та розвиток професійних навичок вчителя (Zhang, 2017). Також Я. Ду підкреслює ефективність методу «перевернутого класу» для

викладачів, уточнюючи, що він допомагає зекономити навчальний час у класі; студентів він може мотивувати та дисциплінувати в плані самоосвіти (Du, 2018).

Досліджуючи ефективність «перевернутого класу», А. Басаль виділяє чотири основні переваги: навчання у власному темпі, покращена самостійна підготовка студентів, більше часу в очному занятті в класі та підвищенні участі у навчальному процесі серед студентів (Başal, 2015). Також Дж. Вітта та А. Альхурі підтверджують ефективність використання методу «перевернутого класу», особливо у читанні збільшенні словникового запасу та виконанні стандартних тестів (Vitta, 2023).

У нашому опитуванні, серед переваг самостійного навчання вдома студенти зазначили зручність навчання, можливість переглядати відео та переробити навчальні матеріали декілька разів. Очні заняття студентам сподобалися завдяки вправам, в яких містилися нові вивчені слова та правила, методи вирішення проблем та проектного навчання. В результаті усі опитані нами студенти зазначили, що вони б охоче ще раз навчалися за допомогою методу «перевернутого класу».

Таким чином можемо стверджувати, що «перевернутий клас» є ефективним навчальним методом, який покращує знання студентів, підвищує мотивацію та полегшує роботу викладача. Лише правильне застосування цього методу демонструє згадані вище результати ефективності. Тому вважаємо логічним також розглянути і проблеми та труднощі, які виникають при впровадженні методу «перевернутого класу». Серед основних проблем впровадження методу «перевернутого класу» Х. Нго та М. Юнус зазначають технічну складову, а саме – викладачі мають добре вміти знімати та монтувати відео або створювати текстові матеріали та розміщувати їх у хмарних середовищах, а студенти мають мати доступ до інтернету (Ngo, 2021). Подібне знаходимо і в дослідженні Ф. Жанга, який пояснює, що основною проблемою впровадження цього методу є створення відеолекцій, що забирає занадто багато часу (Zhang, 2017).

А. Басаль виокремлює такі труднощі при впровадженні методу «перевернутого класу»: студенти не дивилися відео перед очним заняттям або відео було завантажено занадто пізно та довжина відео була занадто велика. Поряд з проблемами дослідник пропонує такі рішення цих проблем: вставляти у відео спеціальні слова та попросити студентів сказати ці слова в класі, відео слід завантажувати не пізніше ніж за чотири дні до очного класу та довжина відео повинна бути не більше 15 хвили (Başal, 2015).

Серед проблем впровадження «перевернутого класу» І. Альнаабі перераховує такі: відсутність обладнання та навичок працювати з ним, розробка навчальних матеріалів та тестування, розробка завдань для вдосконалення критичного мислення та проектного навчання (Al-Naabi, 2020). Ще однією актуальною проблемою впровадження методу «перевернутого класу»

є бажання студентів відволікатися, переглядаючи відеолекції через інтернет (Du, 2018).

Іншим важливим аспектом впровадження методу «перевернутого класу» при вивченні іноземної мови є відгуки студентів – учасників навчального процесу. Варто зазначити, що важливо досліджувати відгуки студентів на ту чи іншу модель навчання, оскільки це допомагає покращити її та підлаштувати до потреб кожного студента, таким чином зробивши навчання ефективнішим. Вивчивши відповіді наших студентів, можемо стверджувати, що більшість студентів учасників методу «перевернутого класу» були задоволені цією навчальною моделлю. Так, у дослідженнях М. Фоен та С. Сенґрі, Г. Лі та А. Волес, К. Рамнан та Л. Паунд знаходимо, що більшість студентів з їхнього опитування були задоволені методом «перевернутого класу» (Phoen, 2021; Lee, 2017; Christopher, 2017). Результати нашого дослідження також продемонстрували позитивний ефект використання методу «перевернутий клас» при вивченні іноземної мови. Більшість опитаних нами студентів були задоволені результатами та процесом навчання та виявили бажання навчатися за цим методом і в подальшому.

Також М. Аттаран та З. Зайнудін зазначають, що більшість студентів були задоволені методом «перевернутого класу» та рекомендували б цей метод іншим студентам. Також дослідники зазначають, що «перевернутий клас» виявився ефективним для сором'язливих студентів (Attaran, 2015). Н. Приходькіна, досліджуючи модель перевернутого навчання на студентах ЗВО, зазначає, що більшість студентів були задоволені цим методом навчання. Відповідно до дослідження 87% студентів були задоволені навчанням, 67% відзначали покращення результатів тестування (Приходькіна, 2014). Ю. Альджараїдех, досліджуючи відгуки студентів на використання «перевернутого класу» при вивченні іноземної мови, зазначає, що більшість студентів були задоволені; серед переваг вони відмічали можливість переглядати відео лекції багато разів, можливість спільної роботи з іншими студентами, вдосконалення креативного мислення, висока взаємодія з викладачем та можливість ефективного самостійного навчання (Aljaraideh, 2019). Досліджуючи ефективність відеолекцій у «перевернутому класі», Л. Бірова стверджує, що 70.4% опитаних студентів віддали б перевагу відеопоясненню перед традиційним класом, 60% зазначили, що відео були допоміжними у навчанні та 44.4% вказали, що відео були добрим допоміжним засобом у вивченні англійської мови (Birová, 2019).

Висновки. Таким чином можемо зробити висновок, що метод «перевернутого класу» є ефективним при вивченні іноземної мови студентами ЗВО. Важливо підсумувати, що використання методу «перевернутого класу» слід використовувати з іншими навчальними методиками (кооперативне навчання, метод проєктів та кейсів, CLIL) для підвищення її ефективності. Також, виходячи з цієї інформації ми вважаємо за доцільне дати декілька порад стосовно впровадження

методу «перевернутого класу» при вивченні іноземної мови за професійним спрямуванням студентами ЗВО. Основною рекомендацією є постійна комунікація між викладачем та студентами. Також варто приділити велику увагу розробці та вдосконаленню навчальних матеріалів, вправ та завдань. Важливо обговорювати незрозумілі студентам речі на заняттях та проводити тестування отриманих знань на очних заняттях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білоусова Н., Гордієнко Т. Застосування технології перевернутого навчання в роботі загальноосвітнього навчального закладу. *Молодий вчений*, 2019. № 5.2 (69.2). с. 102–105.
2. Добровольська Н. Технологія перевернутого навчання у вищій школі в умовах карантину. *Humanities science current issues*, 2020. Вип. 1. с. 198–202. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/32.214501>.
3. Приходькіна Н. Використання технології «переверненого навчання» у професійній діяльності викладачів вищої школи. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Педагогіка, соціальна робота»*, 2014. Вип. 30. С. 141–144.
4. Al-Naabi I. Is it Worth Flipping? The Impact of Flipped Classroom on EFL Students' Grammar. *English Language Teaching*, 2020. 13. 6. p. 64–75. <https://doi.org/10.5539/elt.v13n6p64>.
5. Aljaraideh Y. Students' perception of flipped classroom: A case study for private universities in Jordan. *Journal of Technology and Science Education*, 2019. 9(3). P. 368–377. <https://doi.org/10.3926/jotse648>.
6. Aljarrah A., Thomas M., Shehab M. Investigating temporal access in a flipped classroom: procrastination persists. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 2018. Vol. 15:1. P. 1–18. <https://doi.org/10.1186/s41239-017-0083-9>.
7. AlJaser A. Effectiveness of using flipped classroom strategy in academic achievement and self-efficacy among education students of Princess Nourah Bint Abdulrahman University. *Canadian Center of Science and Education*, 2017. 10(14). P. 67–77.
8. Attaran M., Zainuddin Z. Malaysian students' perceptions of flipped classroom: a case study. *Innovations in Education and Teaching International*, 2015. 53. 6. P. 660–670. <http://dx.doi.org/10.1080/14703297.2015.1102079>.
9. Başal A. The Implementation of a Flipped Classroom in Foreign Language Teaching. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 2015. 16. 4. P. 28–37. <https://doi.org/10.17718/tojde.72185>.
10. Birová L. Flipped classroom and its use in teaching English as a foreign language. *Publicaciones*, 2019. 49(5). P. 93–112. <https://doi.org/10.30827/publicaciones.v49i5.15114>.
11. Cecchinato G. Flipped classroom: innovare la scuola con le tecnologie digitali. *TD Tecnologie Didattiche*, 2014. 22 (1). p. 11–20.
12. Christopher J. R., Lynley D. P. Advances in medical education and practice: student perceptions of the flipped classroom. *Advances in Medical Education and Practice*, 2017. 10. P. 63–73, <https://doi.org/10.2147/AMEP.S109037>.
13. Du Y. Discussion on Flipped Classroom Teaching Mode in College English Teaching. *English Language Teaching*, 2018. 11. p. 92–97. <http://doi.org/10.5539/elt.v11n11p92>.

14. Harris B., Harris J., Reed L., Zelihic M. Flipped classroom: Another tool for your pedagogy tool box. *Developments in Business Simulation and Experiential Learning*, 2016. 1(43). P. 325–333.
15. Heredia Ponce H., Romero O., Romero C. Language Teaching through the Flipped Classroom: A Systematic Review. *Educ. Sci.*, 2022. 12. p. 675–689. <https://doi.org/10.3390/educsci12100675>.
16. Farrah M., Qawasmeh A. English Students' Attitudes Towards Using Flipped Classrooms in Language Learning at Hebron University. *Research in English Language Pedagogy*, 2018. 6(2). P. 275–294.
17. Lee G., Wallace A. Flipped Learning in the English as a Foreign Language Classroom: Outcomes and Perceptions. *TESOL Quarterly*, 2017. 52. 1. p. 62–84. <https://doi.org/10.1002/tesq.372>.
18. Ngo H., Yunus M. Flipped Classroom in English Language Teaching and Learning: A Systematic Literature Review. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 2021. 11(3). p. 185–196. <http://dx.doi.org/10.6007/IJARBS/v11-i3/8622>.
19. Phoeun M., Sengsri S. The Effect of a Flipped Classroom with Communicative Language Teaching Approach on Undergraduate Students' English Speaking Ability. *International Journal of Instruction*, 2021. 14(3). p. 1025–1042. <https://doi.org/10.29333/iji.2021.14360a>.
20. Vitta J., Al-Hoorie A. The flipped classroom in second language learning: A meta-analysis. *Language Teaching Research*, 2023. 27. p. 1268–1292. <https://doi.org/10.1177/1362168820981403>.
21. Zakareya S. The Flipped Classroom Model to Develop Egyptian EFL Students' Listening Comprehension. *English Language Teaching*, 2016. 9. 9. P. 166–178. <http://dx.doi.org/10.5539/elt.v9n9p166>.
22. Zhang F. Quality-Improving Strategies of College English Teaching Based on Microlesson and Flipped Classroom. *English Language Teaching*, 2017. 10. 5. P. 243–249. <http://doi.org/10.5539/elt.v10n5p243>.
5. Aljaraideh, Y. (2019). Students' perception of flipped classroom: A case study for private universities in Jordan. *Journal of Technology and Science Education*. 9(3). P. 368–377. <https://doi.org/10.3926/jotse648> [in English].
6. Aljarrah, A., Thomas, M., & Shehab, M. (2018). Investigating temporal access in a flipped classroom: procrastination persists. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*. 15:1. P. 1–18. <https://doi.org/10.1186/s41239-017-0083-9> [in English].
7. AlJaser, A. (2017). Effectiveness of using flipped classroom strategy in academic achievement and self-efficacy among education students of Princess Nourah Bint Abdulrahman University. *Canadian Center of Science and Education*. 10(14). P. 67–77 [in English].
8. Attaran, M., & Zainuddin, Z. (2015). Malaysian students' perceptions of flipped classroom: a case study. *Innovations in Education and Teaching International*. 53. 6. P. 660–670. <http://dx.doi.org/10.1080/14703297.2015.1102079> [in English].
9. Başal, A. (2015). The Implementation of a Flipped Classroom in Foreign Language Teaching. *Turkish Online Journal of Distance Education*. 16. 4. P. 28–37. <https://doi.org/10.17718/tojde.72185> [in English].
10. Birová, L. (2019). Flipped classroom and its use in teaching English as a foreign language. *Publicaciones*. 49(5). P. 93–112. <https://doi.org/10.30827/publicaciones.v49i5.15114> [in English].
11. Cecchinato, G. (2014). Flipped classroom: innovare la scuola con le tecnologie digitali. *TD Tecnologie Didattiche*. 22 (1). p. 11–20 [in English].
12. Christopher, J.R., & Lynley, D.P. (2017). Advances in medical education and practice: student perceptions of the flipped classroom. *Advances in Medical Education and Practice*. 10. P. 63–73. <https://doi.org/10.2147/AMEP.S109037> [in English].
13. Du, Y. (2018). Discussion on Flipped Classroom Teaching Mode in College English Teaching. *English Language Teaching*. 11. p. 92–97. <http://doi.org/10.5539/elt.v11n11p92> [in English].
14. Harris, B., Harris, J., Reed, L., & Zelihic, M. (2016). Flipped classroom: Another tool for your pedagogy tool box. *Developments in Business Simulation and Experiential Learning*. 1(43). P. 325–333 [in English].
15. Heredia Ponce, H., Romero, O., & Romero, C. (2022). Language Teaching through the Flipped Classroom: A Systematic Review. *Educ. Sci.* 12. p. 675–689. <https://doi.org/10.3390/educsci12100675> [in English].
16. Farrah, M., & Qawasmeh, A. (2018). English Students' Attitudes Towards Using Flipped Classrooms in Language Learning at Hebron University. *Research in English Language Pedagogy*. 6(2). P. 275–294 [in English].
17. Lee, G., & Wallace, A. (2017). Flipped Learning in the English as a Foreign Language Classroom: Outcomes and Perceptions. *TESOL Quarterly*. 52. 1. p. 62–84. <https://doi.org/10.1002/tesq.372> [in English].
18. Ngo, H., & Yunus, M. (2021). Flipped Classroom in English Language Teaching and Learning: A Systematic Literature Review. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. 11(3). p. 185–196. <http://dx.doi.org/10.6007/IJARBS/v11-i3/8622> [in English].
19. Phoeun, M., & Sengsri, S. (2021). The Effect of a Flipped Classroom with Communicative Language

REFERENCES

1. Bilousova, N., & Hordiienko, T. (2019). Zastosuvannya tekhnolohii perevernutoho navchannia v roboti zahalnoosvitnoho navchalnoho zakladu [Application of flipped learning technology in the work of a general educational institution]. *Molodyi vchenyi*. 5.2 (69.2). s. 102–105 [in Ukrainian].
2. Dobrovolska, N. (2020). Tekhnolohiia perevernutoho navchannia u vyshchii shkoli v umovakh karantynu [The technology of flipped learning in higher education in quarantine conditions]. *Humanities science current issues*. 1. 198–202. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.1/32.214501> [in Ukrainian].
3. Prykhodkina, N. (2014). Vykorystannia tekhnolohii «perevernenoho navchannia» u profesiinii diialnosti vykladachiv vyshchoi shkoly [Using the technology of "inverted learning" in the professional activity of teachers of a higher school]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia «Pedahohika, sotsialna robotata»*. 30. S. 141–144 [in Ukrainian].
4. Al-Naabi, I. (2020). Is it Worth Flipping? The Impact of Flipped Classroom on EFL Students' Grammar. *English Language Teaching*. 13. 6. p. 64–75. <https://doi.org/10.5539/elt.v13n6p64> [in English].

Teaching Approach on Undergraduate Students' English Speaking Ability. *International Journal of Instruction*. 14(3). p. 1025–1042. <https://doi.org/10.29333/iji.2021.14360a> [in English].

20. Vitta, J., & Al-Hoorie, A. (2023). The flipped classroom in second language learning: A meta-analysis. *Language Teaching Research*. 27. p. 1268–1292. <https://doi.org/10.1177/1362168820981403> [in English].

21. Zakareya, S. (2016). The Flipped Classroom Model to Develop Egyptian EFL Students' Listening Comprehension. *English Language Teaching*. 9. 9. P. 166–178. <http://dx.doi.org/10.5539/elt.v9n9p166> [in English].

22. Zhang, F. (2017). Quality-Improving Strategies of College English Teaching Based on Microlesson and Flipped Classroom. *English Language Teaching*. 10. 5. P. 243–249. <http://doi.org/10.5539/elt.v10n5p243> [in English].

Mykhailo Podoliak,

PhD in Education, Associate Professor at the Department of Ukrainian and Foreign Languages named after Ya. Yarema, Stepan Gzhytskyi National University

Veterinary Medicine and Biotechnologies Lviv Pekarska Str., 50, Lviv, Ukraine,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1482-488X>

ResearcherID: J-1773-2017

Scopus Author ID: 57465191600

Web of Science ResearcherID: AAH-9055-2020

THE USE OF THE "FLIPPED CLASSROOM" METHODOLOGY IN THE PROCESS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE

The educational process at the University of the 21st century involves the wide use of modern educational and computer technologies. Challenges and problems at the current stage of society's life cause an accelerated transition to using such technologies. The coronavirus epidemic and Russia's invasion of Ukraine force university teachers to use distance and mixed forms of education more often. The flipped class is one of the subtypes of mixed learning, which involves using the principles of information and computer technologies and mixed learning in the educational process. Many scientists, primarily foreign, to a lesser extent Ukrainian, were engaged in studying the inverted classroom. This is because this method of organizing the educational process is new in Ukraine. Researchers of the inverted class include N. Bilousov and T. Gordienko, N. Prykhodkina, A. Aljarah, M. Thomas, S. Ahmad, G. Johnson, G. Ceccinato, J. Lee, A. Woless, and others. The flipped classroom is a relatively new teaching method gaining popularity in many countries worldwide. The main principle of the flipped classroom is independent learning and mastery of the material by students at home, watching video lectures and reading educational materials; in the classroom, during face-to-face training with the teacher; pupils and students perform practical exercises, laboratory classes, search together with the teacher for answers to unclear questions. The purpose of our study was to experimentally check students' perceptions of the flipped classroom method in foreign language studies in a professional field. The main task of our research was to obtain and study students' feedback on using the flipped class method when studying the subject "Foreign language for professional direction". The survey results demonstrated students' interest and increased motivation to learn when using the flipped classroom method. This method is effective in studying foreign language students at higher education institutions. It is essential to summarize that the flipped classroom method should be used with other teaching methods (cooperative learning, project and case method, CLIL) to increase its effectiveness.

Key words: *foreign language teaching, flipped classroom, blended learning, distance learning, speech act.*

Подано до редакції 07.06.2024